

Presentació

Salvador Giner de San Julián

President de l'Institut d'Estudis Catalans

Amb la música tots els sentiments tornen a llur estat més pur, afirmà Arthur Schopenhauer. Relacionada amb el nostre país, aquesta citació assoleix tot el seu significat. N'hi ha prou de fer una ullada a la Catalunya d'ara fa cent anys per copsar com de cabdal fou la música per al progrés d'aquesta terra. La música tradicional traspua un sentiment que rau en les nostres arrels més profundes. Els sons de sempre ens captiven. Llur vibració ens commou.

Al tombant del segle xx, el món musical a Catalunya —i ben especialment a Barcelona— bullia. El llibre que teniu a les mans el repassa acuradament. Els seus capítols reten compte de la seva vigoria, tot fent esment de la dansa, la cançó, la música religiosa i la música coral. El 1891, Lluís Millet i Amadeu Vives fundaren l'Orfeó Català. Fou el colofó, i alhora l'inici, d'una gran etapa per a la música coral, expressió més viva del que Millet denominava «música veritablement catalana». Aquesta era una de les manifestacions musicals més puixants de la nostra cultura. El país anava ple d'agrupacions corals que treballaven per recuperar vells repertoris, adaptar-ne d'altres a la realitat del moment i cercar-ne de nous. La promoció d'aquesta música feia país car ens recordava d'on veníem i qui érem. Bastia sentiments. L'Orfeó hi desenvolupà una funció capdavantera. Per coneguda, no caldria expressar-la ací.

La música esdevingué la clau de volta de l'efervescent moviment sociocultural català. Del primer terç del segle en són mostra les Festes de la Música Catalana —les quals se celebraven, a imitació dels Jocs Florals, per servir la cançó tradicional i estimular els nous compositors a treballar-hi—, i l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, el projecte de recollecció i recuperació de cançó coral catalana més ambiciós que mai hi ha hagut als Països Catalans.

Aleshores corrien aires de Noucentisme, moviment cultural d'abast polític engegat sota la inspiració d'Eugeni d'Ors, escriptor prou compromès amb l'Institut d'Estudis Catalans. El catalanisme modern premia força i les elits polítiques i culturals estaven decidides a donar una embranzida a la nació per tal que esdevingués més autònoma i més pròspera. Els prohoms de l'època tingueren la predisposició, i l'encert, de tirar endavant les institucions que calien al país. Eren anys en què «tothom es llençava a la brega somiant i con-

fiant en la grandesa futura de la Pàtria», com bé escriuria Joan Llongueras. És així que el 1907 naixia, d'Enric Prat de la Riba, l'Institut d'Estudis Catalans, l'acadèmia nacional de la qual el nostre país no podia prescindir. I un any més tard, el 9 de febrer de 1908, ho feia la seu de l'Orfeó Català: el Palau de la Música, l'obra mestra modernista de Lluís Domènech i Montaner.

Quan s'inaugurà el Palau, feia ja quatre anys que l'Orfeó publicava la Revista Musical Catalana, peça clau per a la difusió i la divulgació de la recerca sobre música tradicional. Fou concebuda com una publicació d'alt nivell editorial, amb col·laboradors de prestigi, que tenia com a fites el nacionalisme i la recuperació cultural. La revista era, de fet, portaveu del moviment etnomusicològic per a l'estudi del patrimoni musical històric que llavors s'endegava.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut sempre cura de la música. Els lligams de l'Institut amb el patrimoni material, arqueològic, documental, artístic i lingüístic de totes les terres de llengua i cultura catalanes no poden ésser més estrets. Aquests s'estenen també al patrimoni sonor i musical. Així, la Societat Catalana de Musicologia, creada el 1973, filial de l'Institut, es dedica a promoure la recerca científica musical i la seva aplicació pràctica a les terres catalanes i als països que hi mantenen contactes polítics i culturals.

Amb motiu del centenari l'Institut decidí d'organitzar-ne l'acte central al Palau de la Música, en penyora de germanor entre dues institucions que, de bell antuvi, han lluitat per elevar la cultura catalana a l'expressió més alta. L'Institut ha volgut sempre, en sintonia amb les grans acadèmies europees, expressar la seva vinculació al món de la raó, el coneixement i el progrés. L'univers estètic, emocional i simbòlic que incorpora la música catalana és viscut intensament per la nostra acadèmia.

L'Orfeó, el Palau i la Revista Musical Catalana són una tríada arrelada al país que ha sabut projectar-se de portes enfora i ha contribuït a fer de la nostra música el llenguatge més universal.

El Palau és crucial per a la vida cultural i social de Barcelona, un bressol d'artistes que al llarg de la seva història ha acollit els estils de música més diversos. Com cal.

En nom de l'Institut d'Estudis Catalans, el felicito per haver complert, malgrat les maltempsades que ha travessat sovint el nostre país, el primer centenari de vida. L'encoratjo a seguir maldant per la música, d'ací i d'arreu. Al capdavall, el Palau de la Música Catalana és el reflex més viu dels acords d'una història que ens arpegia, compassats, vers l'esdevenidor.